

## Η ΘΡΟΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν Παρασκευὴ 29 Ἰουνίου 2001, ἑορτὴ τῆς ἱερᾶς μνήμης τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ ἡμέρα τῆς Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἀγιοπάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐτελέσθη στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν Συνοδικὴ Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου. Κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία ὡμίλησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος καὶ ἐτιμήθησαν 223 Ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι συνεπλήρωσαν πεντηκονταετὴ καὶ πλέον διακονία στὸν Ἱερὸ Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου.

Τὸ ἀπόγευμα (7.30 μ.μ.), στὸν Ἱερὸ Βράχο τοῦ Ἀρχαίου Ἀρείου Πάγου ἐτελέσθη Μέγας Πανηγυρικὸς Ἑσπερινός, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου. Κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ Ἑσπερινοῦ μίλησε ἐπίκαιρα, μὲ θέμα: «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἡ διὰ τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ διαλεκτικὴ συνάντησις Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ» ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεολόγος Ἀποστολίδης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Στὴ συνέχεια παρατίθενται κατὰ σειράν: Οἱ λόγοι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονυσίου, καὶ τοῦ Παν. Ἀρχιγραμματέως, ὡς καὶ ἡ Συνοδικὴ Διαγνώμη.

### Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

*Μακαριώτατε,*

*Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,*

*Σεβάσμιοι ἱερεῖς, οἱ ἀπὸ τῶν περάτων τῆς πατρίδος μας ἐλθόντες καὶ μετέχοντες τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας ταύτης Εὐχαριστίας,*

*Χριστιανοί μου ἀγαπητοί,*

*Εἶναι –τὸ ὁμολογῶ– συγκινητικὴ ἡ στιγμή αὐτὴ διὰ τὴν ταπεινότητά μου. Δοξάζω τὸν ἅγιο Θεὸ διὰ τὴν εὐλογία. Εὐχαριστῶ εὐλαβῶς, ἐγκαρδίως καὶ ἀδελφικῶς τὴν Ἀγίαν καὶ Ἱερὰν*

*Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον, διὰ τὴν τιμητικὴν ἀνάθεσιν εἰς τὴν μηδαμινότητά μου νὰ εἶπω τὸν ἀρμόζοντα λόγον κατὰ τὴν σημερινὴν μεγάλην ἑορτὴν τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ἀλλὰ καὶ τὴν σεμνὴν τελετὴν τῆς ὀφειλομένης τιμῆς καὶ ἐπιβραβεύσεως τῶν πολιῶν θεηπόλων τοῦ Ἀχράντου Θυσιαστηρίου. Τῶν εὐλαβῶν ἱερέων ποὺ προσήλθον ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς πατρίδος μας σήμερον ἐδῶ εἰς τὸν πρῶτον Ναὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ οἱ ὁποῖοι ἀφέντες κάποτε, πρὸ πενήντα καὶ πλέον ἐτῶν τὰ πάντα, εἰς καιροὺς δυσχεμεύρους, σκληρῶν καὶ ἀνχηρῶν διὰ τὸ Ἔθνος, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν λαόν, ἀκολούθησαν τὴν ἀνάντην ὁδόν, τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον τοῦ πλεον ἱεροῦ καθήκοντος, καὶ ἀναλώθηκαν ὅχι εἰς ὑπηρεσίαν ἀλλὰ εἰς θυσίαν ὑπὲρ τῶν ὡς ἄνω ἁγιασμένων θεσμῶν, μεταβληθέντες εἰς καιόμενας λαμπάδας, αἱ ὁποῖαι ἐφώτισαν, ναὶ ἐφώτισαν, τὸ ἡμίφως τῶν χρόνων ἐκείνων.*

*Μεταβληθέντες εἰς ἀληθινὸς αἰμοδότας τοῦ λαοῦ, προσενεγκόντες αἷμα, ὑγείαν, ζωὴν καὶ περισσὸν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τοῦ μικροῦ ἢ μεγάλου ποιμνίου των.*

*Δὲν εἶναι τυχαῖος ὁ καθορισμὸς τῆς μεγάλης αὐτῆς ἡμέρας, ἑορτῆς τῆς Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ὡς ἡμέρας τιμῆς καὶ ἐπιβραβεύσεως τῆς πεντηκονταετοῦς των παρουσίας εἰς τὸ θυσιαστήριον, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸν ἑλλαδικὸν χώρον, ποὺ εἶναι καθαγιασμένος μὲ μυριάδες ἀδελφούς των προαπελθόντας εἰς τὴν Βασιλείαν τὴν ἡτοιμασμένην διὰ τοὺς ἀξίους καὶ καθοσιωμένους. Ὁ καθορισμὸς τῆς ἡμέρας αὐτῆς, τῆς ἰδικῆς σας, συμπίπτει μὲ τὴν καθιέρωσιν ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας τῆς ἑορτῆς τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων ὡς θρονικῆς ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα καὶ ἑορτὴ ἔπρεπε ἀπὸ ἐτῶν, ἂν ὅχι ἀπὸ αἰώνων, νὰ τιμᾶται ὡς γενέθλιος ἡμέρα τῆς Ἐκκλησίας μας.*

*Γενέθλιος ἡμέρα ὅχι μόνον τῆς Ἐκκλησίας*

τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία εἶναι διάσπαρτος καὶ πλημμυρισμένη ἀπὸ τὴν ἄνωθεν εὐλογία. Εὐλογία, ἡ ὁποία ὠδήγησε τὰ βήματα τοῦ πρώτου μετὰ τὸν Ἐνα, τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν, εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τὸν ἐκχριστιανισθέντα ἔκτοτε καὶ ἀποτελέσαντα καὶ ἀποτελοῦντα γενναῖον καὶ σταθερὸν στύλον καὶ ἐδραῖωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Πῶς νὰ μὴν καυχᾶται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος; Ποιὸς τόπος ἔχει νὰ ἐπιδείξει τόσες ἀποστολικές Ἐκκλησίες; Ποιὸς ἔχει νὰ δείξει Φιλίππους, Ἀμφιπόλεις, Ἀπολλωνίας, Θεσσαλονίκη, Βέροια, Μεθώνη, Ἀθήνας, Κόρινθον, Νικόπολιν;

Πῶς λοιπὸν νὰ μὴν ἀναχθεῖ ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἰς λαμπρὰν θρονικὴν ἐορτήν;

Ἡ ἀποστολικὴ φλόγα ποὺ ἀναψε τὰ χρόνια ἐκεῖνα ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν δὲν ἔσβησε. Ὅλη ἡ Ἑλλάς ἔγινε ἓνας λαμπρὸς καὶ καρποφόρος ἀμπελὼν, μὲ μυριάδες καὶ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων Ἑλλήνων, ποὺ ἐδόξασαν τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὰ δάκρυα, οἱ κόποι, οἱ ὀδύνες, οἱ στεναγμοί, οἱ πληγές, οἱ διωγμοὶ τοῦ Παύλου ἐπότισαν τὸ ἔδαφος τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ τόπου. Ἡ Λυδία καὶ ἡ Δάμαρις ἐγέννησαν μυριάδες μητέρες χριστιανές. Ὁ Ἰάσων ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη, ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ὁ Ἀκύλας ἀπὸ τὴν Κόρινθο, ἔγιναν ἡ μικρὰ ζύμη ποὺ ἐζύμωσε τὸν εὐχρυμον, τὸν διψῶντα γιὰ ἀλήθεια Ἕλληνα, μεταβληθέντες εἰς προπάτοράς μας ἐν τῇ πίστει. Ὁ ἑλληνισμὸς ὅλος ἐτάχθη ἐκουσίως καὶ ὄχι βιαίως, εὐγνωμῶς καὶ ὄχι ἀναγκασθεῖς, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀγάπης, δοῦλος καὶ θεράπων τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι ἡ ἀποστολικότης, τοῦτέστιν ἡ γνησιότης καὶ καθαρότης ἐν τῇ πίστει, μὴ διακοπεῖσα ποτέ, συνεχίζει καὶ σήμερον καὶ πάντοτε, εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας. Αὐτὴ ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ διὰ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων κατασταθέντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων διήκει διὰ τῶν αἰώνων καὶ φθάνει εἰς σᾶς τοὺς πολιοὺς λενίτας, εἰς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους καὶ θὰ συνεχίζεται καὶ εἰς τὸ Ἄνω Θουσιαστήριον. Εἶναι δὲ αὕτη, τὸ ἀδιάφυστον τεκμήριον τῆς ἀληθινῆς καθολικότητος καὶ οἰκουμενικότητος τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅτι δὲν εἶναι φορεὺς τῆς ἀλη-

θείας, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή, ὅπως ἐδιδάχθη διὰ τοῦ Αἵματος, τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὅπως ἐν πληρότητι τὴν παρέλαβον οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ ἀποστολικοὶ Πατέρες καὶ δι' αὐτῶν ὅλοι οἱ ὀρθοδόξως πιστεύοντες καὶ λατρεύοντες τὸν Τριαδικὸν Θεόν. Αὕτη, ἡ μετὰ τῆς ἀποστολικότητος ἀρρήκτως συννυφασμένη καθολικότης, δὲν ἔχει καμίας σχέσιν μὲ ὅρους γεωγραφικοὺς καὶ ποσοτικά μεγέθη. Εἶναι ἄλλον εἶδους, ἄλλης ἀξιολογικῆς σημασίας, εἶναι καθολικότης ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀλήθεια, εἶναι καθολικότης ποιητική. Καὶ τὸ πολὺ μικρὸν ποίμνιον, καὶ δύο μόνον χριστιανοὶ μὲ τὸν ἱερέα τους, ἐφ' ὅσον ἔχουν τὴν εὐλογία κανονικοῦ μετόχου τῆς ἀποστολικότητος ἐπισκόπου, ἀποτελοῦν καὶ αὐτοὶ τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῷ συνόλῳ της, ὄχι ἐπιμερισμόν, ὄχι τιμήμα. Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστηριῶδες μεγαλεῖον τῆς Ὀρθοδόξου μας πίστεως. Ὁ μικρὸς δὲν ὑστερεῖ τοῦ μεγάλου. Ὁ ἐπίσκοπος τῆς μικροτέρας ἐπισκοπῆς εἶναι τὸ ἴδιον μέτοχος τῆς ἀποστολικότητος, ὅσον καὶ ὁ διοικητικῶς πρῶτος. Γι' αὐτὸ σὲ μᾶς, εἰς τὴν ἀληθινὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, δὲν ὑφίστανται πρωτεῖα καὶ ἀλάθητα. Διότι οὔτε οἱ Ἀπόστολοι ὑπῆρξαν ἀλάθητοι. Οὔτε ὁ Πέτρος, οὔτε ὁ Παῦλος. Παρὰ τὸ ὅτι ὀνομάζονται, ποιητικῇ ἀδείᾳ, πρῶτοι καὶ κορυφαῖοι. Δὲν τὸ ἐζήτησαν, διότι δὲν τοὺς ἐδόθη. Ἡ ἀγία αὕτη ξυνωρίς ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν της ὑπῆρέτας καὶ μόνον τοῦ μυστηρίου τῆς εὐσεβείας.

**Πέτρος**, ἡ πέτρα τῆς πίστεως, παρὰ τίς ἀνθρώπινες διακυμάνσεις, παρὰ τὰ ἀνθρώπινα λάθη, παρὰ τὴν λεκτικὴν τριπλὴν προδοσίαν.

**Παῦλος**, ὁ χεῖμαρρος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἱεραποστολῆς, ὁ πρῶτος μετὰ τὸν Ἐνα, παρὰ τὸ ἐχθρικόν του παρελθόν, παρὰ τοὺς διωγμοὺς ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας.

**Πέτρος**. Ὁ ψαράς ἀπὸ τὴν Βηθσαιδᾶ, ὁ ἀδελφὸς τοῦ πρωτοκλήτου Ἀνδρέα, πρωτόκλητος καὶ αὐτός. Ὁ εὐαίσθητος, ὁ φλογερός, ὁ ὀρμητικὸς ἀλλὰ πεντακάθαρος, ὁ ἐκλεκτὸς μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐβάδισε ἐπὶ τῶν κυμάτων, ποὺ διήνυσεν ἓναν σκληρὸ καὶ κακοτράχαλο δρόμο. Δὲν εἶναι ὁ ἄγαμος ποὺ ἀφιερώνεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὸ ἔργον του. Εἶναι ὁ οἰκογενειάρχης μὲ τὰ προβλήματα του. Γι'

αὐτὸ καὶ οἱ διακυμάνσεις, οἱ ὁποῖες τελικῶς διευθετήθησαν μὲ τὴ βοήθεια τῆς πίστεως καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Τὸ στόμα τῶν Δώδεκα. Ὁ Μάρτυς πὺν ἀξιόθηκε νὰ μαρτυρήσῃ διὰ Σταν - ροῦ, ὅπως ὁ Διδάσκαλός του.

**Παῦλος.** Τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς. Πῶς νὰ τὸν ἐπαινεῖς κανεῖς;

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέει ὅτι, οἱ ὠραιότεροι λόγοι καὶ ἔπαινοι γιὰ τὸν Παῦλο ἡττῶνται ἀπὸ τὸ ἔργον του καὶ τὴν προσωπικότητά του. Εἶναι ὁ φωτοχτυπημένος τῆς Δαμασκοῦ. Χειμαρρὸς Θεολογίας, Διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης, ρήτωρ πνευματικός, πύργος ἀσάλευτος, οὐρανοπολίτης, στύλος τῶν Ἐκκλησιῶν, κρηπὶς δογμάτων, ἐπουράνιος ἄνθρωπος, στρατηγός, ἰατρός, ὑπερασπιστής, παραστάτης, ἐν δεσμοῖς ἐλεύθερος. «Τὰ κατὰ πόλιν δεσμὰ καὶ τὰς θλίψεις σου τίς διηγῆσεται ἔνδοξε Ἀπόστολε Παῦλε; Μὰ προπάντων, καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα, εἶναι ὁ ποιητὴς καὶ ἐφαρμοστής τῆς ἀγάπης. Καὶ μόνον οἱ πρῶτοι στίχοι τοῦ δεκάτου τρίτου κεφαλαίου τῆς Δευτέρας πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς του νὰ ἐσώζοντο, θὰ ἤρκει νὰ λάβει τὸ ἐπίθετο Μέγας. Λοιπόν:

«Ποίους εὐφημιῶν στέμμασιν, ποίους ὕμνω - διῶν κάλλεσιν, ποίους πνευματικοῖς ἄσμασιν ἐπανέσωμεν Πέτρον καὶ Παῦλον;».

Ἀλλὰ σήμερον ἔχομεν νὰ εἴπωμεν καὶ ἄλλον ἔπαινον. Ἐπαινον ἄξιον καὶ δίκαιον. Ἡ Ἐκκλησία οἶδε καὶ τιμᾷ τοὺς ἀνθρώπους τῆς. Ἐκεῖνους πὺν ἀφέντες τὰ δίκτυα καὶ τὶς σαγῆνες τοῦ κόσμου, προσῆλθαν καὶ ἀφιέρωσαν τὴν ζωὴν τους εἰς αὐτήν. Δὲν εἶναι εὐκολὸς ἡ ἐπιλογὴ τοῦ ἱερατικοῦ λειτουργήματος, πάντοτε μὲν, ἰδιαίτερος κατὰ τοὺς καιροὺς μας. Καὶ καιροὶ μας δὲν εἶναι μόνον οἱ σημερινοί. Εἶναι καὶ οἱ χθεσινοί, αὐτοί, κατὰ τοὺς ὁποίους ἐκλήθησαν νὰ δώσουν τὴν ζωὴν τους οἱ σήμερον τιμώμενοι καὶ μαζί τους καὶ οἱ προαπελθόντες ἀδελφοί τους, λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἄν μπορούσαμε νὰ κάνουμε μίαν ἀναδρομὴν εἰς τοὺς μετὰ τὸν Δεύτερον Παγκόσμιον πόλεμον χρόνους εἰς τὸν τόπον μας, θὰ διεπιστώναμε τὴν τραγικότητα τῶν χρόνων ἐκείνων. Θάνατοι, πένθη, καταστροφές, ἐρημία ἔξω ἀλλὰ καὶ μέσα.

Οἱ ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων κομματιασμένες, σχισμένες. Φωτιὰ καὶ τσεκούρι τὰ συνθήματα.

Θάνατοι ἀπὸ πολέμους. Θάνατοι ἀπὸ μίση καὶ πέραν ὅλων, θάνατοι ἀπὸ πείνα. Νὰ μὴν ἐπιτρέψει ὁ Θεὸς νὰ δοῦμε τέτοια δεινὰ καὶ προπάντων τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐγγόνια μας, ὁ κόσμος ὅλος. Ἡ δυστυχία νὰ περιφέρεται γυμνὴ εἰς τοὺς δρόμους. Οἱ ἄνθρωποι τετραχλισμένοι νὰ ὑφίστανται δεινὰ γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἔφταιξαν. Ἡ ζωὴ κόλασις καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωριά. Πέρασαν χρόνια πολλά, ἕως ὅτου ἡρεμήσουν τὰ πράγματα καὶ ὁ τόπος βαδίσει τὸν δρόμον τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας, ἔστω τῆς ὑλικῆς, διότι, κακὰ τὰ ψέματα, ὁ ἐσωτερικὸς μας πολιτισμός, ὁ πολιτισμὸς τῆς ψυχῆς, μένει ἀκόμη ἰσχνὸς καὶ ἀτροφικὸς. Μέσα, λοιπόν, σὲ τέτοια ἀτμόσφαιρα ἐκλήθησαν οἱ σήμερον ἀξίως τιμώμενοι ταπεινοὶ καὶ ἡλικιωμένοι πλέον λευῖται μας νὰ δώσουν στὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ ὅ,τι εἶχαν, ὅ,τι ἐπὶ τέλους τοὺς ἔμεινε ἀπὸ τὸ κακὸ ἐκεῖνο τὸ μέγα. Καὶ ἀνασκουμπώθηκαν. Ἐσφίξαν τὰ δόντια, ὠρκίσθηκαν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ ἔκαναν ζωὴ τους, τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, πὺν εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ παπὰς στὴν Ἑλλάδα ἦταν, καὶ θέλω νὰ πιστεύω πὺς εἶναι ἀκόμη, ἡ ψυχὴ τοῦ ποιμνίου του. Τότε, τὰ χρόνια ἐκεῖνα πάντως ἦταν, τὸ λέω ἀπὸ προσωπικὴν πείραν. Ἦταν ὁ ἱερέας, καὶ ὁ πιὸ ἀπλὸς, τὸ καταφύγιο ὅλων. Ἡ παρηγορία σὲ δυσκολίες, τὸ θάρρος στὴν ὀλιγοψυχία, τὸ χέρι πὺν σὲ κρατᾷ ὀρθίω, τὸ πόδι πὺν σὲ ὁδηγεῖ ἐκεῖ πὺν πρέπει. Ὁ βοηθὸς καὶ ἀρωγὸς τῶν πάντων. Ὁ ὁδηγός. Ἄς μὴ φαίνεται παράξενο. Ναί, ἐκεῖνοι οἱ ἀπλοὶ καὶ ἀγράφματοι παπάδες κράτησαν διὰ μέσον τῶν αἰώνων καὶ κατὰ τὸν παρόντα, κι ἀκόμη περισσότερο, κατὰ τὴν διαρρευσασαν πενηνταετίαν, κράτησαν λέγω, τὸν λαόν μας ἐδραῖο καὶ σταθερὸ στὴν πίστι, στὴν πατρίδα, στὴν οἰκογένεια, σὲ παραδόσεις, στὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, στὴν καθαρότητα τῆς ἐλληνικῆς μας ψυχῆς καὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Οἱ καθημερινοὶ ἀγῶνες, οἱ ἐναγώνιες φροντίδες, τὰ βάσανα τῶν ἄλλων, πὺν ἦταν καὶ δικά τους βάσανα, ἄφησαν στίγματα ἀνεξίτηλα εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα των.

Ὅπως ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ πατρίδα μας φέρουν τὰ στίγματα τῶν δυσκόλων ἐκείνων καιρῶν, ἔτσι καὶ οἱ ταπεινοὶ αὐτοὶ κληρικοὶ καὶ λευῖται φέρουν τὰ στίγματα τῶν πολυποικίλων

καὶ πολύμορφων ἀγώνων τους. Καὶ τὰ στίγματα αὐτὰ ἀποτελοῦν αἰτίες καύχησης καὶ ἐπαίνου, πὺν τὸν ἀναμένουν ἀπὸ τὸν δίκαιον κριτὴν. Διό - τι ἡγωνίσθησαν τὸν δρόμον τὸν καλόν. Τὴν πί - στιν τὴν ἐτήρησαν καὶ τὴν παρέδωσαν εἰς τὰ πνευματικά των παιδιὰ, εἰς τοὺς νεωτέρους, ἡμᾶς, ἀλώβητη, καθαρὴ καὶ ἀμόλυντον.

Ἡ σημερινὴ σεμνὴ τελετὴ θέλει νὰ ἀποδώσει, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, τὸν δίκαιον ἔπαινον δημο - σίως. Οἱ πάντες κατὰ τὰς ἡμέρας μας βραβεύον - ται. Ἀξιοὶ καὶ ὀλιγότερον ἄξιοι. Καὶ στήνονται περίλαμπροι ἀνδριάντες, πὺν πολλὰς φορὲς δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν ἀλήθειαν προσώπων καὶ πραγμάτων. Ἔτσι εἶναι ὁ κόσμος. Τιμᾶ καὶ γεραίρει τὰ δῆθεν ἐπώνυμα πρόσωπα τῆς στιγμῆς, διὰ νὰ μετανοήσῃ ἀργότερον. Ποιὸς ἐτί - μησε ὅμως τὸν ἀπλὸν καὶ ταπεινὸν ἱερέα, τὴν ψυ - χὴν τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ;

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι ἄγιοι Ἀρχιε - ρεῖς, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς ἀπὸ περάτων ἕως πε - ράτων τῆς πατρίδος μας. Γνωρίζω ὅτι ἡ τιμὴ πὺν σᾶς γίνεται σήμερον ἀπὸ τὴν Διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν εἶναι κατ' ἀνθρώπον. Εἶναι ἴσως ὀλί - γη καὶ ἔρχεται ἀργά. Γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὅμως, πὺν ζεῖ ὑπὸ τὸ πρῶμα τῆς αἰωνιότητος τοῦ Λό - γου τοῦ Θεοῦ, πιστεύω πὺς ἡ τιμὴ αὐτὴ εἶναι μία μικρὴ πρόγευσις τῶν ἀγαθῶν πὺν ἡτοίμασε γιὰ σᾶς ὁ Θεὸς καὶ πὺν εἶναι τόσα καὶ τέτοια, «ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ οἶδε, οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη».

Εὐχόμεθα καὶ προσευχόμεθα ἐν Χριστῷ, τῷ Θεῷ, ἡ Χάρις καὶ ἡ εὐλογία Του νὰ εἶναι καὶ τῷ - ρα καὶ πάντοτε μαζί σας. Ἀμήν.

**Ὁ λόγος τοῦ Πανοσ. Ἀρχιεπισκοπάρχου**

**Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ  
Η ΔΙΑ ΤΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ  
ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ  
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ**

«Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκού - ειν καινότερον» (Πράξ. 17, 21).

Μακαριώτατε καὶ Μεγάτιμε Προκαθήμενε τῆς καθ' Ἑλλάδα περιωνύμου Ἀποστολικῆς Ἐκ - κλησίας καὶ Σεπτὲ Ποιμενάρχα τῆς περιλαλήτου

πόλεως τῶν κλεινῶν Ἀθηνῶν, κ. Χριστόδουλε,

Σεβασμοπόθητος καὶ γερασμία χορεία τῶν Ἀ - γίων Ἱεραρχῶν.

Ἐξοχώτατοι καὶ Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν τε πολιτικῶν, στρατιωτικῶν, δημοτικῶν καὶ λοι - πῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως ταύτης.

Ἐλλογμιώτατοι καὶ περισπούδαστοι θεράπον - τες καὶ μύσται τῆς σοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης τῆς τε ἱεράς καὶ τῆς θύραθεν.

Τιμιώτατοι ἀδελφοὶ συμπρεσβύτεροι καὶ διά - κονοι.

Λαὲ τοῦ Κυρίου εὐλογημένε καὶ περιούσιε.

Ἐμπλεοὶ αἰσθημάτων ἱερῶν καὶ ἀγίων ἐνρι - σκόμεθα εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον, ὃν ἡγίασαν οἱ Ἀποστολικοὶ Πόδες τοῦ Μεγάλου προσηλύτου τῆς Δαμασκοῦ τοῦ ποτε τυφλωθέντος, εἶτα δὲ φω - τίσαντος καὶ καταλαμπρύναντος τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ταῖς μαρμαρυγαῖς τῆς ἀληθοῦς θεογνω - σίας, τοῦ Θείου ἐξυπονοῶ Παύλου, τοῦ τρισμεγί - στον Ἀποστόλου καὶ φωτιστοῦ τῶν Ἐθνῶν καὶ πνευματικοῦ Πατρὸς τῶν κλεινῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης. Συνεκεντρώθημεν σήμερον ἵνα ἐν ὕμνοις, ἐν λόγοις, ἐν διδαχαῖς, κυρίως δὲ ἐν αἰσθήμασι πανιέροις, ἀποδώσωμεν τὴν τιμὴν, τὴν ἀναγνώρισιν, τὴν εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν πῆξαντα λόγοις ἱεροῖς καὶ κόποις ἀτρύτοις εἰς τὴν Ἑλληνί - δα γῆν τὴν ἀκροτόμον πέτραν τῆς πίστεως εἰς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, τὸν ποιήσαντα τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ. Σήμερον οἱ Φίλιπποι καὶ ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Βέροια καὶ ἡ Νικόπολις, ἡ Κό - ρινθος καὶ ἡ Μελίτη, τὴν νῆσον τοῦ Ἰονίου πελά - γους λέγω, συναντῶνται νοητῶς εἰς τὰς κλεινὰς καὶ χρυσὰς Ἀθήνας, τὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης παι - δευτήριον, ἵνα ἀποδώσωσιν τὰ πνευματικὰ τρο - φεῖα εἰς τὸν φιλόστοργον πατέρα, τὸν λαμπρὸν δι - δάσκαλον, τὸν ἀκοίμητον πρὸς Κύριον πρέσβυν καὶ ἀντιλήπτορα, τὸν πνευματικὸν νυμφαγωγὸν τῆς ἀδιασπάστου ἐνώσεως τοῦ ἐρασμιωτάτου Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς νύμφης Ἑλλά - δος εἰς δόξαν Θεοῦ.

Ἐν τῇ περιουσίᾳ τῆς Οἰκουμένης ταύτῃ πόλει ἐγένετο πρὸ δύο σχεδὸν χιλιάδων ἐνιαυτῶν τῆς Χρηστότητος τοῦ Κυρίου ὁ Παῦλος διὰ νὰ κη - ρύξῃ Ἐκεῖνον ὅτι οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀγνοοῦντες ἠυσέβουν. Διελέχθη πρὸς τὴν εὐσεβῆ φιλομάθειαν τῶν Ἀθηναίων ἡ ὁποία ἀσφαλῶς διέφερε τῆς ἐξ

Ἀποκαλύψεως Θεογνωσίας ὁδηγοῦσα τὸν ἄνθρωπον εἰς τι τέλος μὴ ἐπαρκῶς ἱκανὸν νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ὑπαρξιακὰ ἐρωτήματά του.

Ἡ ἀναφορὰ τοῦ Παύλου εἰς τὸ ἀνήσυχον, ἐρευνητικὸν καὶ φιλοπερίεργον πνεῦμα τῶν Ἀθηναίων, ἐμπεριεῖχε σπέρματα θαυμασμοῦ πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, ὅπερ ἐδημιούργησεν λαμπρὸν πολιτισμὸν, χαρακτηριζόμενον ἐκτὸς τῶν ἄλλων στοιχείων καὶ ὑπὸ τῆς εὐρύτητος τῆς σκέψεως, τῆς ἀνεκτικότητος καὶ τῆς οἰκουμενικότητος. Κορυφαῖον ἐπίτευγμα τοῦ ἑλληνικοῦ τούτου διαμονίου κατὰ τὴν Σωκράτειον ρῆσιν, ὑπῆρξεν ὁ κλασικὸς Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς, ὁ ὁποῖος, μὲ ὄχημα τὸν λόγον καὶ τὴν παιδείαν, ἀνέβη εἰς τὰ ὑπάτα κρᾶσπεδα τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας, ὑπολειπόμενος μόνον εἰς ἓνα διὰ νὰ φθάσῃ καὶ εἰς τὴν ἀληθῆ Θεογνωσίαν, εἰς τὴν οὐσίαν τῶν ὄντων, εἰς τὸ ἄκρον ἐφετόν. Τὸ μέγιστον κακὸν διὰ τὸν Ἑλληνα ἦτο ἡ ἀπαιδευσία τοῦ πνεύματος, ἡ ὁποία συνιστοῦσε καὶ τὴν βαρβαρότητα, διὰ τοῦτο Ἕλληνες ὀνομάζοντο πάντες ὅσοι μετεῖχον τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας. Αὐτὴ ἡ παιδεία συμβάλει εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς «θειοτάτου τε καὶ ἡμερωτάτου ζώου» (Πλάτωνος Νόμοι 766 Α 1-5). Διὰ τοῦτο ἡ διάκρισις εἰς Ἑλλήνας καὶ βαρβάρους, δὲν ἦτο τόσον ἐθνικιστικοῦ χαρακτῆρος ὅσον κυρίως καὶ πρωτίστως πνευματικοῦ. Ἡ λεπτότης τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, ὡς αὖρα δημιουργική, εἰσῆλθεν καὶ εἰς τὰς παραμικρὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς καὶ τοιουτοτρόπως ἐδημιούργηθη ὁ περιώνυμος Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς ὁ προβάλλων τὸ ὥραϊον, τὸ ἁρμονικὸν καὶ τὸ σύμμετρον, τὸ εὐσεβές, τὸ καλὸν καγαθόν, ἀρεταὶ αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἐπινοήσεις καὶ κατακτήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος μὲ ἐφαρμογὴν εἰς πᾶσαν πτυχὴν τοῦ βίου, ἀπὸ τὴν γλῶσσαν, τὴν περιώνυμον ἑλληνίδα φωνήν, ἕως τὴν τέχνην εἰς τὰς ποικίλας μορφὰς αὐτῆς. Αὐτὸν τὸν πολιτισμὸν τῶν τεχνῶν, τῆς γνώσεως καὶ τῆς φιλοσοφίας μετέφερε ὁ Μακεδὼν Στρατηλάτης εἰς τὴν Ἀνατολήν ἡ ὁποία ἀντιπελαργοῦσα ἀπέστειλεν διὰ τοῦ Παύλου τὸν Χριστιανισμὸν τοῦ Σταυροῦ, τῆς Πίστεως καὶ τοῦ Εὐαγγελίου.

Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον τῆς ἐμβριθοῦς ἀναζητήσεως τοῦ ὑψηλοῦ, ὡς κατηγορίας προσοδιδομένης

εἰς τὸ ὄντως ὄν, τὸ πάντων ἐπέκεινα, καὶ τῆς εὐδαίμονος ἀπολαύσεως τοῦ ὥραϊον, ὡς κατηγορίας προσοδιδομένης εἰς τὴν κτίσιν δι' ἧς φανεροῦται «ὡς ἐν ἐσόπτρῳ δι' αἰνίγματος» ὁ ἐν τῷ βάθει τῆς σοφίας αὐτοῦ τὰ πάντα δημιουργήσας Ὑπερτέλειος Κτίστης, ὁ θύραθεν ἄνθρωπος ἐκινεῖτο καὶ ἔξει, ἔδρα καὶ εἰργάζετο, ἐπροόδευε καὶ ἐδημιούργει διὰ τοῦ λόγου. Αὐτὸς ὁ λόγος δὲν περιόριζετο μόνον ἐντὸς τῶν πεπερασμένων ὁρίων τῆς σκέψεώς του ἀλλ' ἐξ αὐτῆς ἐξικινούμενος ἀπέτελει τὸ πλεόν ἰδανικὸν καὶ πρόσφορον μέσον τῆς μεταξὺ τῶν ἐλλόγων ὄντων σχέσεως καὶ ἐπικοινωνίας, ἥτοι τὸν διάλογον. Αὐτὸς εἶναι μέσον καὶ ὄργανον τομώτερον ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καινοτομοῦν πρὸς βοήθειαν τῆς ἐξελικτικῆς προαγωγῆς τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν καὶ ὁρθοτομοῦν πρὸς διευθέτησιν τῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων προσωπικοτήτων ἀναφυομένων προβλημάτων ἢ διαφορῶν. Διὰ τοῦ διαλόγου ἡ φιλοσοφία ἀνέβη εἰς τὰ περίβλεπτα ὕψη τῆς νοήσεως καὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κυρίων ἀρχῶν τῶν πρυτανευουσῶν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν. Διαλεκτικῇ ὑπῆρξεν ἡ μαιευτικὴ μέθοδος τοῦ εὐφυνῶς ὀνομασθέντος πρὸ Χριστοῦ χριστιανοῦ, τοῦ Σωκράτους, ἡ ὁποία τὸν ὁδήγησεν εἰς τὴν ἄνευ τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως συναισθήσιν τῆς ἀγνωσίας τοῦ «ἐν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα». Εὐβοτρὺς καρπὸς τοῦ διαλόγου ὑπῆρξεν ἐξάλλου καὶ ἡ δραματικὴ τέχνη, ἡ ὁποία τοιουτοτρόπως προήγετο εἰς τὴν ὑπόθεσίν της, ἵνα ἀχθῇ «ἡδυσμένῳ λόγῳ», «δι' ἐλέους καὶ φόβου» εἰς τὸ τέλος της. Παρὰ ταῦτα ὁ διάλογος ἐκινεῖτο «ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου», ἀνίσχυρος οὐσιαστικὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ μέγα ὑπαρξιακὸν ἐρώτημα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ περὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ἐξ αὐτῆς τῆς διαλεκτικῆς προσεγγίσεως τῆς ζωῆς ἐν συνόλῳ «ἐν μόνον ἔλειπε», ἀλλὰ τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον καὶ τὸ κύριον.

Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἐδέχθη εἰς τὰ σπλάχνα της τὸν σπύρον, ἀλλὰ καὶ ἐγονιμοποίησεν αὐτὸν εἰς δένδρον εὐσχιόφυλλον, ὑφ' οὗ σκέπτονται πολλοί, τὸ θεότευκτον σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, «ὁ ἐν γῇ βαδίζων καὶ τῇ προθυμίᾳ τὸν οὐρανὸν περιπολῶν» ὁ Παῦλος, ἀνταποδίδων τὴν εὐεργεσίαν, ἥλθεν ἵνα συμπληρώσῃ τὸ ἐλλείπον ἐν. Τὴν ἀληθῆ Θεογνωσίαν. Τὴν πίστιν εἰς

τὸν ἕνα Θεόν. Ὁ ἀριστοτέχνης πρωτουργὸς καὶ διάκονος τῆς ἐν Ἀθήναις συναντήσεως καὶ συνθέσεως τῶν δύο ἐτεροκλήτων κορυφαίων μεγεθῶν, τοῦ Χριστιανισμοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν δύναμιν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ διακρατοῦντος τὴν εὐασθησίαν τοῦ πνεύματος, ὑπῆρξεν ὁ Θεῖος Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἔθεσεν τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ λαμπροῦ πνευματικοῦ οἰκοδομήματος, τοῦ ξενίζοντος ἔκτοτε ὑπὸ τοὺς θόλους του πάντας τοὺς ἀνθρώπους, προσφέροντος μάλιστα εἰς αὐτοὺς τὴν αἴσθησιν τῆς ἐσιότητος, τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς πνευματικῆς πληρότητος. Ἡ ἀναφορὰ τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου εἰς τὸ ἴδιον χαρακτηριστικὸν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς νοοτροπίας τῶν Ἀθηναίων, δὲν ὑπῆρξεν μία ἄχρωμος διαπίστωσις τοῦ Παύλου, οὔτε ἐν ρητορικὸν σχῆμα, ἀλλὰ ὁ κοινὸς τόπος εἰς ὃν θὰ ἠδύναντο νὰ συναντηθοῦν τὰ δύο κορυφαῖα πνευματικὰ μεγέθη. Ὁ λόγος καὶ ὁ διάλογος εἰς τὸν θεοειδῆ ἐκείνον νοῦν, ἐχρησιμοποήθησαν ὡς μέσα ἀνευρέσεως τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν τὸ ἐλληνικὸν πνεῦμα ἐναγωνίως ἀνεξήτει, ὁ δὲ Χριστιανισμὸς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ κατεῖχε ὡς θησαυρὸν πολυτιμῶτα τὸν ἀνήκοντα μάλιστα ὄχι εἰς μίαν μικρὰν ὁμάδα ἀνθρώπων ἢ ἔστω εἰς ἕνα λαὸν ἀλλὰ εἰς ὁλόκληρον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, τὸ ἀποτελοῦν ἐν τῷ συνόλῳ του «γένος Θεοῦ» τοῦ «οὐ μακρὰν ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀθρώπων εὐρισκομένον». Ὁ Χριστιανισμὸς μὲ ὄχημα τὸν λόγον καὶ ἡνίοχον τὸν διάλογον, διετύπωσεν μὲ θεολογικὴν ἐνάργειαν καὶ ἀκριβείαν τὰ σωτήρια δόγματα. Ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ Ταρσεὺς κήρυξε, ὁ ὠκὺς τοὺς πόδας, φρυκτωρεῖ 2.000 περίπου ἔτη τὸ ἀνέσπερον φῶς, τὸ ὁποῖον ἐλήλυθεν εἰς τὴν ζοφώδη καὶ ἀσέληνον νύκτα τῶν χρόνων τῆς ἀγνοίας. Τὸ περιεχόμενον τοῦ κηρύγματός του εἶναι μεστὸν ζωῆς καὶ ἀληθείας, ἀξιοπρεπείας καὶ ἐλευθερίας, οὐρανοῦ καὶ ἐλπίδος, ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης.

Ὁ Χριστιανισμὸς διελέχθη τοῖς Πανλευσίαις χεῖλεσι μετὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐκπροσωποῦντος εἰς ἐπίπεδον πνεύματος καὶ πολιτισμοῦ σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον καὶ συνηντήθη τελικῶς μετ' αὐτοῦ εἰς μίαν νέαν ἐνότητα καὶ ὄντοτητα θεσπεσίαν, ἡ ὁποία καὶ ἐπροσδιόρισε τὸ περιεχόμενον, τὴν ταυτότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπαρξιν

τοῦτο μὲν τοῦ θαυμαστοῦ Ρωμαίου Πολιτισμοῦ, ἢ ἄλλως πως κληθέντος Βυζαντινοῦ τοιούτου, τοῦτο δὲ τοῦ συνόλου Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ.

Ὁ ἱερός τοῦτος βράχος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁπόθεν ὡς θεῖον σάλπισμα ἠκούσθη ἡ σθεναρὰ φωνὴ τοῦ οὐρανοβάμονος κήρυκος, θεσπεσίον ρήτορος καὶ φωστῆρος τῶν ἐθνῶν καὶ ἐγνώσθη ὁ Ἄγνωστος Θεός, ἀπέβη ὁ αἰώνιος ἄμβων τῶν ἀκαταλύτων χριστιανικῶν ἀληθειῶν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου θὰ ἀντηχῇ ἡ ἀθάνατος αὐτοῦ δημηγορία.

Ὁ Ἑλληνισμὸς διὰ τοῦ ἀναβαπτισμοῦ του εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ ζωῆς ἠντλησε νέας δυνάμεις, διὰ τῶν ὁποίων ἀνεκαίνισθη ὡς αἰετοῦ ἡ νεότης αὐτοῦ, ἡ δὲ Θεία τοῦ Χριστοῦ Διδασκαλία, ἐν τῇ ἐλληνικῇ διανοήσει εὗρε τὰ πνευματικὰ ἐκεῖνα ἐρείσματα καὶ τὴν βάσιν, ἐξ ἧς ὠρμήθη διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ψυχῶν τῶν λαῶν.

Καὶ ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀκουσθῇ σήμερον, καθ' ὃν χρόνον ἐπιλήσιμονες πολλοὶ ὑπάρχουν αὐτῆς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Ὁ κοινὸς πλέον οἶκος τῶν λαῶν τῆς γηραιᾶς ἡπείρου, ἡ Εὐρώπη δηλονότι, ἐστηρίχθη πνευματικῶς εἰς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν συνάντησιν, διὰ τοῦτο καὶ δὲν θὰ ἦταν ἄστοχον νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ πνευματικὸς πατέρας τῆς Εὐρώπης δὲν εἶναι ὁ Καρλομάγνος οὔτε ἀκόμα καὶ οἱ αὐτάδελφοι Θεσσαλονικεῖς Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, ἀλλὰ ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος, ὁ ὁποῖος μετέφερε τὸ ἐξ ἐώας φῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἤναψε τὰς δάδας τοῦ πνεύματος αἵτινες ἐφώτισαν σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον χῶρον. Καὶ σήμερον, καθ' ἣν στιγμὴν γίνεται τόσος λόγος διὰ τὴν πνευματικὴν ταυτότητα τῆς Εὐρώπης, ἐὰν βεβαίως ὁ λόγος αὐτὸς προέρχεται ἐξ εὐλικρινοῦς προαιρέσεως, ἃς ἀναζητήσουν τὴν ταυτότητα αὐτὴν ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει, εἰς τὴν συνάντησιν δηλαδὴ Ἑλληνισμοῦ - Χριστιανισμοῦ, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιήθη εἰς τὰς ἰσοστεφεῖς Ἀθήνας μὲ πρωτεργάτην τὸν οἶκουμενικὸν διδάσκαλον καὶ θεηγόρον Ἀπόστολον Παῦλον.

Σήμερον, εἴτε ποτὲ καὶ ἄλλοτε, ἡ θεοδίδακτος καὶ σωτήριος Χριστιανικὴ Ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν, ὡς θησαυρὸν πολυτίμητον, διαφυλάσσει ἀλώβητον ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, συνιστοῦν τὴν

μοναδικὴν ἐλπίδα εἰς τὰ παγκοσμίως διαμορφούμενα ποικιλώνυμα ἀδιέξοδα. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀγιοτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μὲ Πρῶτον Ὑμᾶς, Μακαριώτατε Δέσποτα, πορεύεται εἰς αὐτὸν τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς προσφορᾶς, μετὰ πάσης σωφροσύνης καὶ συνέσεως, ἐν πνεύματι ἀληθοῦς ἀγάπης καὶ διαλόγου πρὸς πάντα ἄνθρωπον, διατηροῦσα ἀπαρσάλευτον, ἀκεραίαν καὶ ἀναλλοίωτον ἐξ ὁθνεῶν στοιχείων τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς, σκοποῦσα καὶ ἀποβλέπουσα εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν, «ὕπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη», δεικνύουσα καὶ ἀποδεικνύουσα ἐν τοῖς πράγμασι ὅτι δὲν διακατέχεται ὑπὸ φρονήματος φανατισμοῦ, φονταμενταλισμοῦ, σιωπηρᾶς καὶ μονολόγου προσεγγίσεως τῶν φαινομένων, ἀπομονωτισμοῦ, μαρτυροῦντος ἀνασφαλῆ φοβίαν καὶ ἀνεπίτρεπτον ἐγωιστικὴν αὐτάρκειαν, ἀπάδουσαν πρὸς τὸ γενεσιουργὸν ἦθος Αὐτῆς.

Τὸ διαχρονικὸν μήνυμα τῆς Ἀγίας Ὁρθοδόξου Πίστεως ἡμῶν τὸ προελθὸν ἐκ τῆς ἐνταῦθα μεταγωγῆς ἱστορικῆς καὶ σωτηρίου συναντήσεως Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀπευθυνόμενον πρὸς πάντα ἄνθρωπον, δηλονότι τὸ «δεῦτε καὶ διαλεχθῶμεν» ἐν πνεύματι ἀληθείας καὶ ἀγάπης ἀπροϋποθέτου, ὑπῆρξεν πάντοτε καὶ παραμένει διαρκῶς ζωντανὸν καὶ ἰδιαίτερος ἐπὶ καιρὸν. Τὸ μήνυμα τοῦτο, τὸ ὁποῖο συνιστᾷ τὴν οὐσιαστικὴν καὶ μοναδικὴν ἐν ταύτῃ ἐλπίδα τοῦ κόσμου ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐπικινδύνως ἐλλείπει τὸ ὠραῖον, τὸ σύμμετρον, τὸ αὐθεντικὸν καὶ τὸ ἅγιον, δύναται νὰ κατανοηθῇ ὁρθῶς καὶ ἀξιοποιηθῇ ἐπωφελῶς, μόνον διὰ τοῦ σαρκωθέντος, σταυρωθέντος καὶ Ἀναστάντος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, τὸ κράτος, ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

## ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

### ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΜΗ

Ἐφη ὁ θεῖος καὶ μυστιπόλος Ἀπόστολος Παῦλος «οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν» (Α' Τιμ. ε' 17), ὡς «ἐποικοδομήσαντες ἐπὶ τὸν θεμέλιον τῶν Ἀπο-

στόλων χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους» (Α' Κορινθ. γ' 12), ὡς «γεννήσαντες ἐν Χριστῷ καὶ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου» (Α' Κορινθ. δ' 15) τέκνα τῷ Θεῷ καὶ Πατρί. Προσέθηκεν ἐκφαντορικῶς καὶ ὅτι «Αὐτὸς (ὁ Θεός) ἔδωκε τοὺς μὲν Ἀποστόλους, τοὺς δὲ Προφήτας, τοὺς δὲ Εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ Ποιμένας καὶ Διδασκάλους πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσίους δ' 11-13).

Ταῦτα ἔχουσα ὑπ' ὄψει Αὐτῆς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 6ης παρελθόντος μηνὸς Μαρτίου σωτηρίου ἔτους διςχιλιοστοῦ πρώτου,

### ἔκρινεν ἄξιον τιμῆσαι

διακοσίους καὶ εἴκοσι τρεῖς Λευῖτας τῆς Ἀγιοτάτης καθ' Ἑλλάδα εὐδρόμου Ἀποστολικῆς ὁλκάδος, οἵτινες πλέον τῶν πεντήκοντα ἐνιαυτῶν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ἠνάλωσαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν τέχνην τῶν τεχνῶν καὶ τὴν ἐπιστήμην τῶν ἐπιστημῶν, δηλονότι τὸ μέγα τῆς Ἱερωσύνης ὑπούργημα, προσενεγκόντες, τῇ ἀφάτῃ καὶ ἀμετρήτῃ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Θεοῦ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος, τὴν ἀναίμακτον, φρικτὴν καὶ σωτηριώδη ἱεραουργίαν τῶν Θείων Μυστηρίων, ὑπὲρ τῶν ἑαυτῶν ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ Λαοῦ ἀγνοημάτων. Πρὸς τοῦτοις δέ, διηκόνησαν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν τομώτερον ὑπὲρ πᾶσαν ῥομφαίαν δίστομον, «πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ» (Β' Τιμόθ. γ', 16) τοῦ ἐμπεπιστευμένου αὐτοῖς ποιμνίου τῶν λογικῶν προβάτων καὶ ζωσάμενοι τὸ λέντιον τῆς ἐν ἀρρήτῃ ἀγάπῃ προσφορᾶς ἐστήριξαν τοὺς ἐν θλίψει καὶ δοκιμασίᾳ καὶ ἀνάγκῃ ἐλαχίστους ἀδελφούς ἡμῶν «ὕπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν», γενόμενοι τύπος τῶν πιστῶν «ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ» (Α' Τιμόθ. δ', 12) ἵνα μὴ δώσωσιν «ἐγκοπὴν τινα τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ» (Α' Κορινθ. θ', 12), ὧν τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα:

## 1. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

- Ἀρχιμ. Σπυρίδων Λουλουδάκης
- Ἀρχιμ. Μελέτιος Ἀρετὸς
- Ἀρχιμ. Παλρίων Ἀθανασίου
- Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Βελισσαρίου
- Ἀρχιμ. Σωφρόνιος Γιαννόπουλος
- Ἀρχιμ. Δανιὴλ Ἰβηρίτης
- Ἀρχιμ. Ἀμβρόσιος Πλατῆς
- Ἀρχιμ. Δωρόθεος Παπαγγελῆς
- Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Μητροπέτρος
- Ἀρχιμ. Κλεόπας Τέκας
- Πρωτ. Σπυρίδων Κοράκης
- Πρωτ. Κωνσταντῖνος Ἀνδρουλάκης
- Πρωτ. Ἰωάννης Ἀντωνόπουλος
- Πρωτ. Νικόλαος Ἀντωνόπουλος
- Πρωτ. Μάριος Δαπέργολας
- Πρωτ. Περικλῆς Δεδούσης
- Πρωτ. Δημήτριος Μαρκάτης
- Πρωτ. Γαβριὴλ Τσιλάκης
- Ἱερομ. Μιχαὴλ Σαμπάα

## 2. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

- Ἀρχιμ. Ἀγάπιος Ντόβας
- Ἀρχιμ. Τιμόθεος Καπότας
- Πρεσβ. Ζήσιμος Δημάκης
- Πρεσβ. Φώτιος Λιανὸς
- Πρεσβ. Νικόλαος Παπαδημητρίου
- Πρεσβ. Νικόλαος Παπαροϊδάμης
- Πρεσβ. Γρηγόριος Πρώϊμος
- Πρεσβ. Ἰωάννης Καραγιάννης

## 3. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ-ΠΟΛΕΩΣ

- Πρωτ. Παντελεήμων Σκάβδης
- Πρωτ. Ἀπόστολος Κουγιουμτζῆς

## 4. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΑΡΘΗΣ

- Πρεσβ. Χρῆστος Βλάχος
- Πρεσβ. Δημήτριος Τσίπρας
- Πρεσβ. Βασίλειος Σκλατσογιάννης
- Πρεσβ. Εὐάγγελος Σκούρας
- Πρεσβ. Βασίλειος Τσιρώνης
- Πρεσβ. Γεώργιος Στεργίου
- Πρεσβ. Δημήτριος Καράμπαλης
- Πρεσβ. Νικόλαος Κίτσος
- Πρεσβ. Μιχαὴλ Ζαφείρης
- Πρεσβ. Βασίλειος Ξανθόπουλος

- Πρεσβ. Μᾶρκος Κασσελούρης
- Πρεσβ. Βλάσιος Παπαδημητρίου

## 5. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΓΟΡΤΥΝΟΣ καὶ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

- Πρεσβ. Γεώργιος Ἡλιοπούλος
- Πρεσβ. Χρῆστος Δημόπουλος
- Πρεσβ. Θεόδωρος Σταθόπουλος
- Πρεσβ. Παναγιώτης Παπαθεοδώρου
- Πρεσβ. Δημήτριος Κούτρης
- Πρεσβ. Θεόδωρος Μποτῆς
- Πρεσβ. Κωνσταντῖνος Σαρρῆς
- Πρεσβ. Χρῆστος Παπαδόπουλος
- Πρεσβ. Ἰωάννης Βλαχάκης
- Πρεσβ. Γεώργιος Ἀνδρουτσόπουλος

## 6. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ καὶ ΑΛΜΥΡΟΥ

- Πρωτ. Δημήτριος Χατζόπουλος
- Πρωτ. Γεώργιος Χριστόπουλος
- Οἶκον. Νικόλαος Μπαρμπάκης
- Οἶκον. Εὐάγγελος Τσαγκαράκης

## 7. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ καὶ ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ

- Πρωτ. Βασίλειος Παπαδόπουλος
- Πρωτ. Χρῆστος Χριστακούδης
- Πρεσβ. Δημήτριος Παπαειρηναίου
- Πρεσβ. Βασίλειος Σακελλαρίδης
- Πρεσβ. Γεώργιος Παπαδάκης
- Πρεσβ. Ἀπόστολος Δημόπουλος

## 8. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ

- Ἀρχιμ. Ἰσίδωρος Διβράμης
- Πρωτ. Νικόλαος Μπαράς

## 9. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΖΑΚΥΝΘΟΥ

- Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Γκέλμπεσης
- Ἀρχιμ. Διονύσιος Πυλαρινὸς
- Πρωτ. Σπυρίδων Κοντονῆς
- Πρεσβ. Ἀνδρέας Σούρμπης
- Πρεσβ. Διονύσιος Ἐπισκοπόπουλος

## 10. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΗΛΕΙΑΣ

- Πρωτ. Δημήτριος Χριστόπουλος
- Πρεσβ. Νικόλαος Παπακωνσταντίνου
- Πρεσβ. Παναγιώτης Βελλόπουλος
- Πρεσβ. Κωνσταντῖνος Παπαλεωνίας

- Πρεσβ. Γεώργιος Κασκαντίρης
- Πρεσβ. Κωνσταντίνος Λέντζος
- Πρεσβ. Τρύφων Τρυφωνόπουλος
- Πρεσβ. Παναγιώτης Θεοφιλόπουλος

11. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΘΗΡΑΣ, Α-ΜΟΡΓΟΥ καὶ ΝΗΣΩΝ

- Ίερεὺς Ἐλευθέριος Λειβαδάρος

12. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΚΑΙΣΑΡΙΑ-ΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ καὶ ΥΜΗΤΤΟΥ

- Πρωτ. Γεώργιος Πατσούλης
- Πρωτ. Νικόλαος Δαμιανάκης
- Πρωτ. Δημήτριος Παπασωτηρίου
- Πρωτ. Σπυρίδων Παπακωνσταντίνου

13. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΚΑΛΑΒΡΥ-ΤΩΝ καὶ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

- Ἀρχι. Ἀνθιμος Δημακόπουλος
- Πρωτ. Νικόλαος Ντρέκης
- Πρωτ. Κωνσταντίνος Ντρέκης
- Πρωτ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος
- Πρωτ. Κωνσταντίνος Μενοῦνος
- Πρεσβ. Ἀθανάσιος Μηλιώνης
- Πρεσβ. Γεώργιος Πετρακόπουλος
- Πρεσβ. Βασίλειος Τσώνης
- Πρεσβ. Δαμασκηνὸς Καραχάλιος
- Πρεσβ. Ἱερόθεος Πασχόπουλος
- Πρεσβ. Ἀνδρέας Βασιλείου
- Πρεσβ. Θεόδωρος Χριστουδουλόπουλος
- Πρεσβ. Κωνσταντίνος Νικολαΐδης
- Πρεσβ. Νικόλαος Τσάφος
- Πρεσβ. Ἀντώνιος Τσέκενης

14. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΚΕΡΚΥΡΑΣ καὶ ΠΑΞΩΝ

- Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Βερονίκης
- Πρωτ. Στέφανος Καποδίστριας
- Πρωτ. Γεώργιος Παλαβιτσίνης
- Πρωτ. Γεώργιος Τριβιζᾶς
- Πρωτ. Σπυρίδων Δελλῆς
- Πρωτ. Γεώργιος Καποδίστριας
- Πρωτ. Σπυρίδων Κασφίκης
- Πρωτ. Δημήτριος Μουμούρης
- Πρωτ. Σπυρίδων Μπόικος
- Πρωτ. Γεώργιος Τρίαντος

15. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

- Πρωτ. Διονύσιος Φαμπιάτος

- Πρωτ. Ἰωάννης Παραμερίτης

16. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΚΙΤΡΟΥΣ καὶ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

- Πρωτ. Γεώργιος Μπιλιάγκας

17. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΛΑΡΙΣΗΣ

- Πρωτ. Δαμιανὸς Μυλωνάκης

18. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΛΗΜΝΟΥ καὶ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

- Πρεσβ. Βασίλειος Κεχαγιάς
- Πρεσβ. Κωνσταντίνος Χατζόγλου

19. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ καὶ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

- Ἀρχιμ. Πολύκαρπος Βλάχος
- Πρωτ. Νικόλαος Παπαβασιλείου
- Πρωτ. Ἰωάννης Κατσαρὸς
- Πρωτ. Γεώργιος Τσιώλης
- Πρωτ. Γεώργιος Ρέκκας
- Πρωτ. Ἡλίας Χριστόπουλος
- Πρωτ. Χρήστος Σαραντόπουλος
- Πρεσβ. Κωνσταντίνος Δαλαμάγκας
- Πρεσβ. Παναγιώτης Γεωργαντᾶς
- Πρεσβ. Κίμων Μανιάτης
- Πρεσβ. Δημήτριος Παπαδόπουλος
- Ἱερομ. Θεοδώρητος Φωτιάδης

20. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΜΕΓΑΡΩΝ καὶ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

- Ἀρχιμ. Γαβριήλ Σάλτας
- Πρωτ. Λεωνίδας Πολλάκης
- Πρωτ. Κωνσταντίνος Ξυνοτήρας

21. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

- Πρεσβ. Γεώργιος Νιάρχος
- Πρεσβ. Ἀθανάσιος Γκόστης
- Πρεσβ. Βασίλειος Παυλόπουλος
- Πρεσβ. Γεώργιος Παυλόπουλος
- Πρεσβ. Ἀλέξανδρος Πολυζώης
- Πρεσβ. Βασίλειος Κατσαπάρης
- Πρεσβ. Γεώργιος Ἀλεξανδρόπουλος
- Πρεσβ. Φώτιος Παπουτσῆς

22. Έκ τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ΜΟΝΕΜ-ΒΑΣΙΑΣ καὶ ΣΠΑΡΤΗΣ

- Πρωτ. Δημήτριος Μιχαλέττος
- Πρωτ. Παναγιώτης Δήμας
- Πρωτ. Σπυρίδων Σταυρόπουλος

- Πρεσβ. Γεώργιος Τσενές
- 23. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ, ΕΡΕΣΣΟΥ καὶ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ
  - Ἀρχιμ. Παχώμιος Σουγιουλτζής
  - Ἀρχιμ. Πολύκαρπος Χατζημιχαήλ
  - Ἀρχιμ. Φώτιος Λαυριώτης
  - Οἰκονομ. Λεόντιος Καμπᾶς
- 24. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ καὶ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ
  - Ἀρχιμ. Ἀρσένιος Κομπούγιας
- 25. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ καὶ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
  - Πρεσβ. Γρηγόριος Εὐσταθίου
  - Πρεσβ. Ἀναστάσιος Κωνσταντινίδης
  - Πρεσβ. Ἀλέξανδρος Παπαδόπουλος
  - Πρεσβ. Βασίλειος Βλέτσης
  - Πρεσβ. Γαβριήλ Μεταλλίδης
- 26. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ καὶ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ
  - Ἀρχιμ. Ναθαναήλ Ποδάρας
  - Πρωτ. Σωτήριος Ἀγιοργίτης
- 27. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ
  - Ἀρχιμ. Βασίλειος Τζοβλάς
- 28. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΝΙΚΑΙΑΣ
  - Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Χαλκίτης
  - Πρωτ. Ἀθανάσιος Ρούκαλης
  - Πρεσβ. Ἰωάννης Λίλικας
  - Πρεσβ. Ἀχιλλεὺς Κορδελίδης
- 29. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΞΑΝΘΗΣ καὶ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ
  - Πρωτ. Δημήτριος Θεοδωρόπουλος
  - Πρωτ. Βασίλειος Φυτόπουλος
  - Πρωτ. Γεώργιος Ἀνδρουτσόπουλος
- 30. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΠΑΤΡΩΝ
  - Ἀρχιμ. Σάββας Δημητρόπουλος
  - Πρεσβ. Παναγιώτης Σικελιανὸς
  - Πρεσβ. Θρασύβουλος Σταθόπουλος
  - Πρεσβ. Φίλιππος Γκαβὸς
  - Πρεσβ. Ἰωάννης Ροδόπουλος
- Πρεσβ. Χαρίλαος Παπαντωνόπουλος
- Πρεσβ. Θεοφάνης Τερζής
- Πρεσβ. Φώτιος Ταγκαλάκης
- 31. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΠΑΡΟΝΑΞΙΑΣ
  - Ἀρχιμ. Σπυρίδων Ἀλιμπράντης
  - Πρωτ. Κωνσταντῖνος Μαγκανάρης
- 32. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΠΕΙΡΑΙΩΣ
  - Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Καρελᾶς
  - Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Μακρυγιάννης
  - Ἀρχιμ. Γερμανὸς Ἀδραχτᾶς
  - Πρωτ. Γεώργιος Κρητικὸς
- 33. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΣΕΡΒΙΩΝ καὶ ΚΟΖΑΝΗΣ
  - Πρεσβ. Ἀντώνιος Μάντζιος
  - Πρεσβ. Ἀπόστολος Γκουντούλας
- 34. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΣΕΡΡΩΝ καὶ ΝΙΓΡΙΤΗΣ
  - Οἶκον. Ἰωάννης Μπατουγιάννης
  - Οἶκον. Εὐριπίδης Μιχαλάκης
- 35. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΣΙΣΑΝΙΟΥ καὶ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ
  - Πρεσβ. Ἡλίας Μάνδαλος
  - Πρεσβ. Δημήτριος Κουρτζόγλου
- 36. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΣΥΡΟΥ, ΤΗΝΟΥ, ΚΕΑΣ, ΑΝΔΡΟΥ καὶ ΜΗΛΟΥ
  - Ἀρχιμ. Γρηγόριος Μαραγκὸς
  - Ἀρχιμ. Τιμόθεος Δράγασης
  - Πρωτ. Δημήτριος Μαυρομαρᾶς
  - Πρωτ. Ἐλευθέριος Κορνάρος
  - Πρωτ. Γεώργιος Ζουγανέλης
  - Πρωτ. Ἀντώνιος Λεβαντῆς
- 37. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΤΡΙΚΚΗΣ καὶ ΣΤΑΓΩΝ
  - Πρωτ. Δημήτριος Σακκάς
  - Πρωτ. Χρῆστος Πολύζας
  - Πρωτ. Νικόλαος Τρυγώνης
- 38. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΤΡΙΦΥΛΛΙΑΣ καὶ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
  - Ἀρχιμ. Γεώργιος Πορικὸς

- Πρεσβ. Παναγιώτης Ἀραβώσης
- Πρεσβ. Ἀναστάσιος Λυμπερόπουλος
- Πρεσβ. Χρῆστος Παγάνης
- Πρεσβ. Γεώργιος Καράμπελας

39. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΥΔΡΑΣ, ΣΠΕ-ΤΣΩΝ καὶ ΑΙΓΙΝΗΣ

- Ἀρχιμ. Τιμόθεος Θανόπουλος
- Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Κουλούρας
- Ἀρχιμ. Ἀναστάσιος Μαλτέζος

40. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

- Ἀρχιμ. Γερμανὸς Δημάκος
- Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Οἰκονομάκος
- Ἀρχιμ. Διονύσιος Κουτσογιαννόπουλος
- Πρεσβ. Κωνσταντῖνος Οἰκονόμου
- Πρεσβ. Γεώργιος Ζορμπᾶς
- Πρεσβ. Γεώργιος Γράβαλος
- Πρεσβ. Δημήτριος Χάψας

41. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ καὶ ΘΑΣΟΥ

- Ἀρχιμ. Γεώργιος Νικολακάκης
- Οἶκον. Ἰωάννης Ἀμοιριδῆς
- Οἶκον. Θεόδωρος Ἀργυρέλης
- Πρεσβ. Ἰωάννης Πολυχρονίδης

42. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΠΡΕΣΠΩΝ καὶ ΕΟΡΔΑΙΑΣ

- Πρεσβ. Πέτρος Μερᾶκος
- Πρεσβ. Πέτρος Τσιότσιος

43. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΦΩΚΙΔΟΣ

- Πρεσβ. Σπυρίδων Μαλακάσης
- Πρεσβ. Ἰωάννης Μποβιάτσης
- Πρεσβ. Ἀθανάσιος Κόντος
- Πρεσβ. Παναγιώτης Πάλλας
- Πρεσβ. Παναγιώτης Βελαώρας
- Πρεσβ. Παναγιώτης Γκανιάτσος

44. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΧΑΛΚΙΔΟΣ

- Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Κατωγᾶς

- Πρωτ. Τριαντάφυλλος Τριανταφύλλου
- Πρωτ. Ἀριστείδης Χρυσικός
- Πρωτ. Βασίλειος Μπλέτσος
- Πρεσβ. Εὐστάθιος Σταμοῦλος
- Πρεσβ. Ἰωάννης Μαρίνος

45. Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ καὶ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

- Πρωτ. Ἑμμανουὴλ Τζιώτης
- Οἶκον. Γεώργιος Φωτεινὸς

Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἐν τοῖς πλαισίοις τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τοῦ Οὐρανοβάμονος Ἀγίου Ἐνδόξου καὶ Πανευφήμου Ἀποστόλου Παύλου, Προστάτου καὶ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἀγιωτάτης Ἀποστολικῆς ἐν Ἑλλάδι Συνεκλεκτῆς, ἥτις διὰ ταύτης τῆς Πράξεως Αὐτῆς προβαίνει εἰς τὴν ἀπονομὴν τιμητικῆς διακρίσεως εἰς τοὺς ἀνωτέρω καὶ εἰς ἀναγνώρισιν τῆς προσφορᾶς αὐτῶν καὶ τῆς διακονίας αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἀθήνησι τῇ 6ῃ Μαρτίου σωτηρίου ἔτους δι-σχilioστοῦ πρώτου.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Λαγκαδᾶ Σπυρίδων
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλικισίου Ἀπόστολος
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντώνιος
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
- † Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς Προκόπιος
- † Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Διονύσιος
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Τρίκης καὶ Σταγῶν Ἀλέξιος
- † Ὁ Ἀττικῆς Παντελεήμων
- † Ὁ Καρπενησίου Νικόλαος
- † Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Εὐστάθιος
- † Ὁ Ἡλείας Γερμανὸς

Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς  
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης